

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

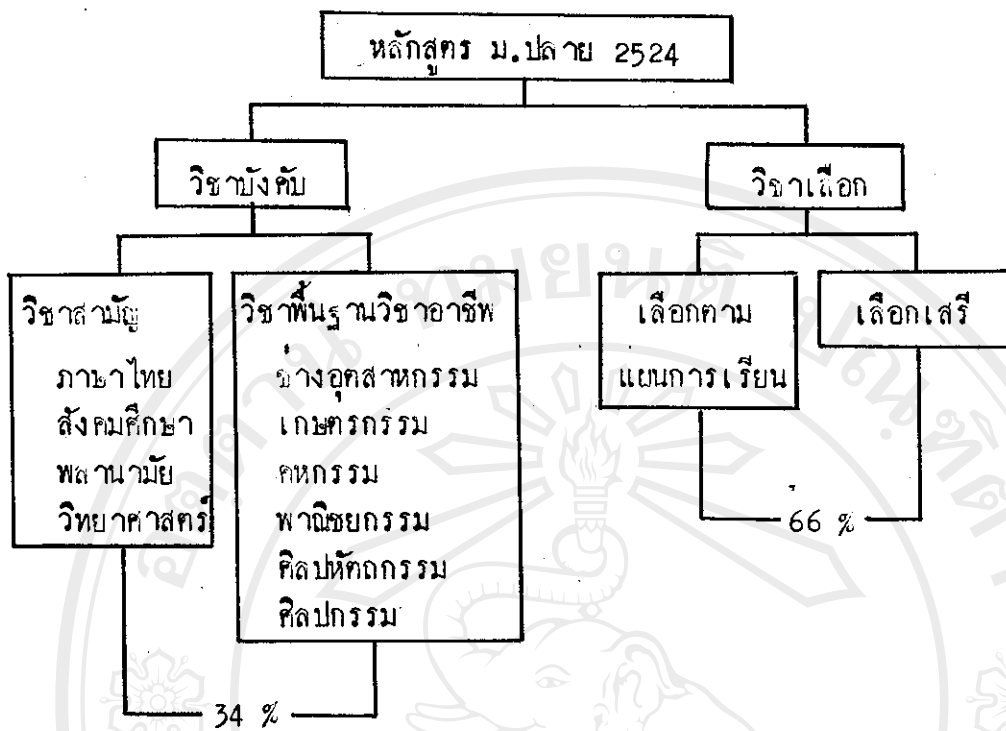
การให้การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ทั้งนี้เพราะการศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนระดับกลางให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ¹ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้เกิดมีการปฏิรูปการศึกษาขึ้นในปีพุทธศักราช 2520 โดยเปลี่ยนระบบการศึกษาจากเดิม ซึ่งเป็นระบบ 7 : 3 : 2(3) มาเป็นระบบ 6 : 3 : 3

หลักสูตรใหม่สำหรับชั้นมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ใช้เวลาเรียน ตอนละ 3 ปี และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ในโครงสร้างหลักสูตรใหม่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงได้แบ่งรายวิชาออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มวิชาบังคับ กับกลุ่มวิชาเลือกตามแผนการเรียน ซึ่งสามารถแสดงลักษณะของโครงสร้างดังแผนภูมิ² ต่อไปนี้

---

¹กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่สี่ (2520 - 2524) (กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน, 2519), หน้า 22.

²ประภาพรพรณ สุวรรณสุข และสิริวรรณ ศรีพหล, เอกสารการสอนชุดวิชา วรรณกรรมมัธยมศึกษา (เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับมัธยมศึกษา) หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2525), หน้า 154.

จากแผนภูมิดังกล่าวจะเห็นว่า กลุ่มวิชาบังคับประกอบด้วยวิชาสามัญซึ่งนักเรียนทุกคนจะเรียนเหมือนกันหมด รวมทั้งวิชาพื้นฐานอาชีพที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนจากกลุ่มวิชาต่าง ๆ ส่วนกลุ่มวิชาเลือกตามแผนการเรียนนั้นจะมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนเอง³ โดยเน้นการเรียนในกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป จากโครงสร้างของหลักสูตรดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาที่ดีที่องค์การยูเนสโกให้ความสำคัญ⁴ เมื่อโครงสร้างของหลักสูตร

³กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

(กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2525), หน้า 8.

⁴Walter V.D. Bingham, Aptitudes and Aptitude Testing (New York : Harper & Brothers Company, 1937), pp. 25 - 26.

เป็นไปในลักษณะ เช่นนี้ การเข้าเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจึงต้องมีการตัดสินใจว่าจะเลือกวิชาหรือแผนการเรียนใดที่เหมาะสมกับตัวนักเรียนมากที่สุด ปัญหาการเลือกแผนการเรียนจึงเกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าตนเองมีความสามารถ ความถนัด และความสนใจที่จะเรียนด้านใดอย่างแท้จริง นอกจากปัญหาคงกล่าวแล้ว ก็ยังเกิดปัญหาเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อของแต่ละโรงเรียนอีก ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอบคัดเลือกโดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงอย่างเดียว วิธีนี้เป็นวิธีการคัดเลือกเด็กที่สนใจและถนัดที่จะไปเรียนทางวิชาการเท่านั้น ไม่ได้เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความถนัดด้านอื่น ๆ เข้าเรียนโดยเป็นธรรมดา⁵ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า น่าจะมีเครื่องมืออย่างอื่น ๆ เช่น แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน แบบวัดความสนใจ แบบวัดทัศนคติ แบบวัดบุคลิกภาพ เป็นต้น เพื่อช่วยในการตัดสินใจของนักเรียน และช่วยในการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนตามแผนการเรียนต่าง ๆ ด้วย

บุคลิกภาพทั่วไปของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญมากต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวของการเรียน และการประกอบอาชีพของนักเรียนด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับแผนการเรียนหรืออาชีพของนักเรียน ดังเช่น การเรียนวิชาพยาบาล ผู้ปฏิบัติงานพยาบาลจะต้องเป็นผู้ที่มีความอดทน มีเมตตาากรุณา ส่วนการเรียนวิชาทหารเพื่อจะเป็นทหารนั้น ผู้เรียนจะต้องอดทน กล้าหาญ มีระเบียบวินัย เสียสละ เหล่านี้เป็นต้น⁶ ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องบุคลิกภาพของนักเรียนที่เรียนในแต่ละแผนการเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพของนักเรียนจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกแผนการเรียน หรือเลือกแนวทางในการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม เช่นเกี่ยวกับความถนัดทางการเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ที่จะแสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถจะเลือกเรียนแผนการเรียนใดได้หรือไม่ และ

⁵สิปปนนท์ เกตุทัต, การปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 65.

⁶สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, "แนวการให้คำปรึกษาในการเลือกโครงการเรียน," วารสารแนะแนว 63 (มิถุนายน - กรกฎาคม, 2522), หน้า 50.

สามารถที่จะเรียนต่อไปจนตลอดรอดฝั่งหรือไม่⁷ เพราะการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนนั้น ถ้านักเรียนเลือกแผนการเรียนในกลุ่มวิชาที่ตนเองมีความถนัดแล้ว ก็จะเป็นพื้นฐานของการศึกษาต่อไป⁸

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาลักษณะบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ นั้น มีค่าในใบบ้างที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละแผนการเรียน และถ้าพิจารณาในแง่ความถนัดทางการเรียนแล้ว ความถนัดทางการเรียนในใบบ้างที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละแผนการเรียน นอกจากนี้ยังต้องการหยากรณผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละแผนการเรียนด้วยตัวพยากรณ์ที่เป็นลักษณะบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ และความถนัดทางการเรียน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงวิธีสอบคัดเลือก และแนะแนวการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ใบบ้างนักเรียนที่เหมาะสมกับแต่ละแผนการเรียน และเพื่อให้บรรลุมรรคาเจตนารมณ์ของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายส่วนรวมในการพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษา และวัฒนธรรมระยะที่ 5 พุทธศักราช 2525 - 2529

⁷ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, เรื่องเดิม. หน้า 51.

⁸ ศุภรัตน์ จารุรัตน์จามร, "ข้อคิดบางประการก่อนเลือกแนวทางการศึกษาต่อ," วารสารแนะแนว 67 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม, 2523), หน้า 27.

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
  - 1.1 บุคลิกภาพด้านต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยจำแนกตามแผนการเรียน
  - 1.2 ความถนัดทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยจำแนกตามแผนการเรียน
  - 1.3 บุคลิกภาพด้านต่าง ๆ และ ความถนัดทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยจำแนกตามแผนการเรียน
2. เพื่อหาสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยจำแนกตามแผนการเรียนด้วยตัวพยากรณ์ที่เป็น
  - 2.1 บุคลิกภาพด้านต่าง ๆ
  - 2.2 ความถนัดทางการเรียน
  - 2.3 บุคลิกภาพด้านต่าง ๆ และ ความถนัดทางการเรียน
3. เพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยจำแนกตามแผนการเรียน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามแผนการเรียนต่าง ๆ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการแนะแนวการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. ทำให้ทราบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนในแต่ละแผนการเรียนมีบุคลิกภาพด้านใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ทำให้ทราบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนในแต่ละแผนการเรียนมีความถนัดทางการเรียนในด้านใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

All rights reserved

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความถนัดทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. บุคลิกภาพและความถนัดทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ และความถนัดทางการเรียนเพียง 2 องค์ประกอบเท่านั้น ว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยจำแนกตามแผนการเรียนต่าง ๆ ในลักษณะของการอธิบายความสัมพันธ์และการพยากรณ์
  2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2527 ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนที่เรียนในแต่ละแผนการเรียนมากที่สุด
- แผนการเรียนที่ทำการศึกษามี 9 แผนการเรียน ดังนี้
- 2.1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์
  - 2.2 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์
  - 2.3 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ฝรั่งเศส
  - 2.4 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาไทย
  - 2.5 แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - สังคมศึกษา
  - 2.6 แผนการเรียนเกษตรกรรม
  - 2.7 แผนการเรียนคหกรรม
  - 2.8 แผนการเรียนพาณิชยกรรม
  - 2.9 แผนการเรียนพลานามัย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ โดยทั่วไปของบุคคลที่ได้สะสมจนเป็นแบบฉบับที่คงที่ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ⁹

แบบสำรวจบุคลิกภาพ หมายถึง แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซีพีไอ ฉบับภาษาไทย ซึ่งแปลและเรียบเรียงจากแบบสำรวจบุคลิกภาพที่มีชื่อว่า The California Psychological Inventory : CPI ของ แฮริสัน จี กัท (Harrison G. Gough) โดย ศษพด เรียบร้อยเจริญ ใช้วัดลักษณะบุคลิกภาพต่าง ๆ 18 ด้าน ดังนี้¹⁰

1. การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Dominance : Do) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลในการเป็นผู้นำ สามารถมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีความมั่นใจในตัวเอง และมีความคิดสร้างสรรค์ต่อสังคม

2. ความสามารถที่จะบรรลุสถานภาพ (Capacity for Status : Cs) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการสร้างฐานะทางสังคมให้กับตนเอง โดยไม่ได้วิพากษ์ฐานะทางสังคมที่มีอยู่แล้ว แต่จะวัดจากความพร้อมของบุคคลในการก้าวไปสู่ฐานะที่สูงขึ้น

⁹L.A. Pervin, Personality : Theories, Assessment, and Research (New York : John Wiley & Sons, Inc., 1980), p. 6.

¹⁰Harrison G. Gough, Manual for the California Psychological Inventory (Palo Alto ; California : Consulting Psychologists Press, Inc., 1969), pp. 10 - 11.

3. การชอบสังคม (Sociability : Sy) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ชอบมีส่วนร่วมในสังคม
4. การวางตนในสังคม (Social Presence : Sp) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลในการวางตนในสังคม ซึ่งจะรวมทั้งลักษณะท่าทางและความเชื่อมั่นในตนเองในการปฏิบัติกิจร่วมกับสังคม
5. การยอมรับตนเอง (Self Acceptance : Sa) เพื่อวัดลักษณะการประเมินค่าตนเองของบุคคล การยอมรับตนเองและความพร้อมที่จะทักสินใจในเรื่องราวต่าง ๆ ภัยตนเอง
6. ความรู้สึกว่าคุณเองมีความเป็นอยู่ดี (Sense of Well-being : Wb) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลที่มีความวิตกกังวลต่ำ
7. ความรับผิดชอบ (Responsibility : Re) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลที่มีสติ มีความรับผิดชอบ มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพในการทำงาน
8. การเจริญวัยทางสังคม (Socialization : So) เพื่อวัดความเจริญวัยทางสังคมและการประเมินศักดิ์ศรีของตนเองในสังคม ความจริงใจ และความจริงจังต่อชีวิต
9. การควบคุมตนเอง (Self Control : Sc) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลในการบังคับอารมณ์ตนเอง การหักห้ามตนเอง และการไม่เข้าข้างตนเอง
10. ความอดทน (Tolerance : To) เพื่อวัดความเชื่อ ความเข้าใจทัศนคติที่บุคคลมีต่อสังคม และวัดลักษณะของบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของสังคม
11. การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น (Good Impression : Gi) เพื่อวัดความสามารถในการแสดงออกที่จะเกิดความประทับใจกับผู้อื่นในสังคม และวัดความสนใจในความรู้สึกของผู้อื่น
12. การวางตนตามเกณฑ์ของสังคม (Communality : Cm) เพื่อวัดความสามารถของบุคคลที่มีปฏิริยาโต้ตอบต่อสังคมไปในทางที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ
13. สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่คงตามผู้อื่น (Achievement via Conformance : Ac) เพื่อวัดลักษณะความสนใจและแรงจูงใจที่ช่วยให้บุคคลสามารถประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่ต้องปฏิบัติตามให้อยู่ในขอบเขตของสังคม

14. สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ท่องเที่ยวตนเอง (Achievement via Independence : Ai) เพื่อวัดลักษณะ ความสนใจและแรงจูงใจที่ช่วยให้บุคคลสามารถประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่เป็นตัวของตัวเอง และการตัดสินใจด้วยตนเอง

15. ประสิทธิภาพทางสติปัญญา (Intellectual Efficiency : Ie) เพื่อวัดประสิทธิภาพทางความคิดของบุคคล

16. การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Psychological Mindedness : Py) เพื่อวัดความสนใจของบุคคลที่จะเข้าใจในความรู้สึกนึกคิดและเหตุผลของบุคคลอื่น

17. ความยืดหยุ่นได้ (Flexibility : Fx) เพื่อวัดความสามารถในการปรับตัว การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและการแสดงออกของบุคคล ในสังคม

18. ความมีลักษณะของหญิง (Femininity : Fe) เพื่อวัดลักษณะความเป็นบุรุษหรือสตรีในความสนใจและความคิดของบุคคล

ความถนัดทางการเรียน หมายถึง ศักยภาพของบุคคลในการที่จะ เรียนรู้หรือฝึกฝนทักษะบางอย่าง ใฝ่อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความสามารถทางคำนวณอันเป็นผลจากการ ใฝ่ศึกษาเล่าเรียน และประสบการณ์ตั้งปวงที่ได้รับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 4 ฉบับ คือ

1. แบบทดสอบความถนัดคำภาษา แบบความเข้าใจทางภาษา หมายถึง ข้อทดสอบที่วัดความสามารถทางความเข้าใจในการอ่านข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งอาศัยความสามารถในการแปลความ ที่ความ ชยายความ โดยอาศัยเหตุผลมาพิจารณาในการตัดสินใจ

2. แบบทดสอบความถนัดคำนวณศาสตร์ แบบอนุกรมตัวเลข หมายถึง ข้อทดสอบที่วัดความสามารถในการค้นหาระบบ ความสัมพันธ์ กฎเกณฑ์ หรือการเปลี่ยนแปลงของลำดับตัวเลขที่จักให้

3. แบบทดสอบความถนัดคำนวณเหตุผล แบบอุปมา - อุปไมย หมายถึง ข้อทดสอบที่วัดความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคำหรือภาพทรงเรขาคณิตต่าง ๆ ที่กำหนดให้

4. แบบทดสอบความถนัดนักศึกษามีสัมพันธ์ แบบซ้อนภาพ หมายถึง ข้อทดสอบที่วัดความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของภาพทรงเรขาคณิตที่กำหนดให้ แล้วจึงจินตนาการว่า ภาพใดซ่อนอยู่ในภาพที่กำหนด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับผลการเรียนเฉลี่ยเฉพาะ รายวิชาเลือกตามแผนการเรียนทุกรายวิชาที่นักเรียนสะสมได้จนครบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แผนการเรียน หมายถึง การนำรายวิชาเลือกของแต่ละหมวดวิชา และวิชาบังคับมาจัดผสมผสานกัน โดยจัดไว้หลาย ๆ แผนการเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved